Bediüzzaman’ın neşriyat hizmetleri

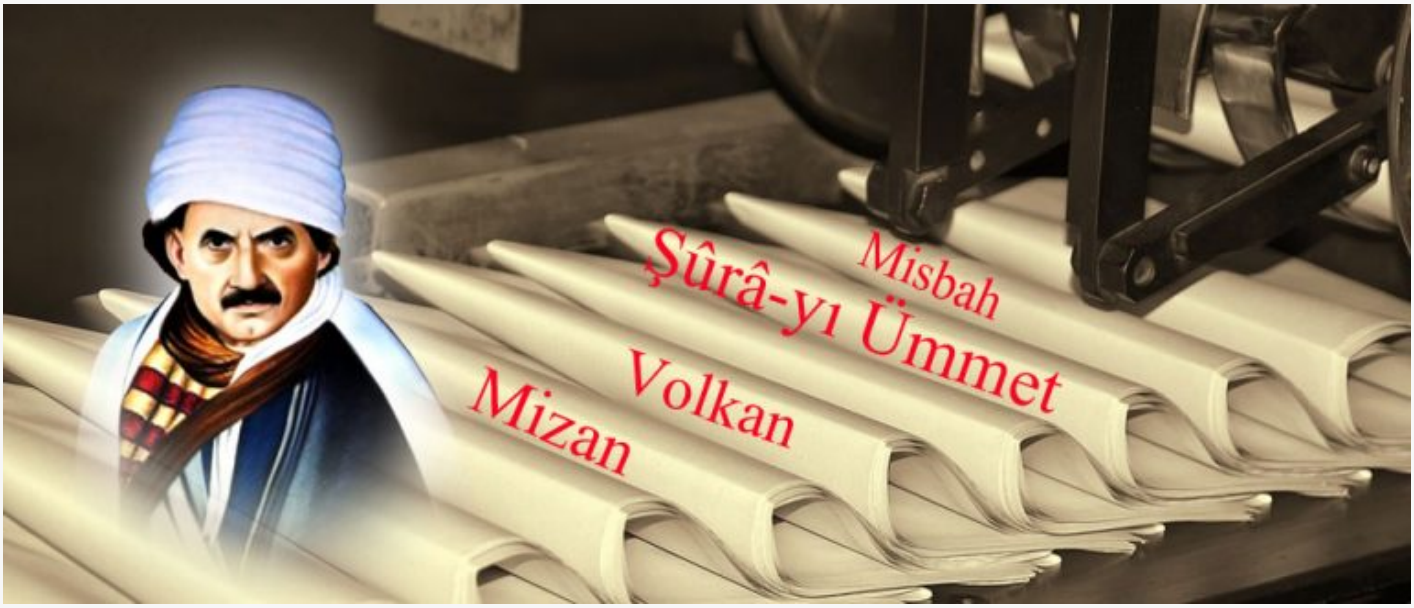

Bediüzzaman, “matbuat lisânıyla tezâhüre başlama”nın gereğince, Osmanlı devrinde “Eski Said” olarak, “efkâr-ı ammenin mürebbisi (terbiyecisi)” olan gazetelerde millete ve idârecilere gerçekleri bildirmek adına, ilmî, içtimaî ve fikrî makaleler kaleme aldı.

Fikri aydınlatma ve istikametlendirmede, “Şurây-ı Ümmet”, “Şark ve Kürdistan”, “Kürt Teâvün ve Terakki”, “Volkan”, “Serbestî”, “İkdam” ve “Mizan” başta olmak üzere devrin aydınlarınca okunan prestijli gazetelerde, “Dağ meyvesi acı da olsa devâdır”, “Musahabe”, “İlmiye ifâde-i merâm”, “Hamidiye alaylarına dair beyân-ı hakikat”, “Kürdler neye muhtaçtır”, “Bediüzzaman’ın nasâyihi”, “Hakikat”, “Yaşasın Şeriat-ı Garra”, “Sadây-ı Hakikat”, “Lemaan-ı hakikat ve izâle-i şübehât”, “Kahraman askerlerimize”, “Asker kardeşlerime”, “Asâkire hitap”, “Ey asâkir-i muvahhidin!”, “Cemiyetlere hitap”, “Cemiyetlere ihtar-ı mühim” başlıklarıyla makaleler yazdı.

“Gazetelerde neşrettiğim umum makalâtımdaki (makalelerimdeki) umum hakaikta (hakikatlerde) nihayet derecede musırım (ısrarlıyım)” ifâdesiyle, “İslâm ahlâkını sarsan”, “efkâr-ı ammeyi (kamuoyunu) perişan eden” ve “içtimâiyatı (sosyal ve siyasî hayatı) teşviş edip (karıştırıp)” saptıran tezvirâta karşı “Ben de gazetelerde, onları reddeden makaleler neşrettim” açıklamasının anlamı buydu. (Divân-ı Harb-i Örfî, 50-51)

YAZILARIYLA İSLÂMIN İZZETİNİ SAVUNUR

Mesela, Derviş Vahdeti’nin “Volkan”ında neden yazdığına dair suallere, “Din nasihatten ibârettir. Nasihatte tesir lâzım. Tesir de hamiyet-i İslâmiyenin heyecanı ve vicdanların ihtisasına vabestedir (duyguların harekete geçirilmesine bağlıdır). Biz de, câzibedar olan unvân-ı ittihad-ı Muhammedî ile herkesin vicdanına karşı bir pencere açıyoruz. Volkan gibi cerâid-i diniye (dinî gazeteler) ile nesâyih-i dîniyeyi (dinî nasihatleri) mütehassis ve müteheyyic (duygulu ve heyecanlı) vicdanlara yağdırmak istiyoruz” diye cevap verdi. (Eski Said Dönemi Eserleri, 98)

Sultan Abdülhamid’e hitaben yazdığı makalelerde cehâlet, zaruret ve ihtilâfa karşı ittifak için san’at (sanayi) ve eğitimin ehemmiyetini hatırlattı. Şark meselesinin halli için mutlaka din ve fen ilimlerinin birlikte okutulacağı üniversitenin kurulmasını tavsiye etti.

“Tanin”in başyazarı ve sahibi İttihatçı Hüseyin Cahid Yalçın gibi İslâmda Hıristiyanlıktakine benzer “reform” taraftarlarına ve laisizmi savunanlara, İslâmiyetin Hıristiyanlığa benzemediğini, İslâmda ruhban değil, yalnız mürşidler olduğunu belirtti.

Adem-i merkeziyetçiliği ileri süren Prens Sabahaddin Bey’in “su-i telâkki olunan (yanlış anlaşılan) güzel fikrine cevabı” yine dönemin gazetelerinde yayınladı.

Anadolu ve İstanbul'un işgalinde işgalci zâlimlerin yüzlerine tükürürcesine başta gizlice neşredip el altından dağıttığı "Hutuvât-ı Sitte (Şeytanın altı aldatması)" eseri olmak üzere, "matbuat lisânı"yla İslâmın izzet ve haysiyetini yazılarıyla kahramanca savundu. (Tuluât, 64)

HİZMET HABERLERİNİ LÂHİKALARDA NEŞREDER

Keza yeni dönemde, "Yeni Said" olarak "Ehl-i Sünnet", "Büyük Cihad" gazetelerinde, "siyaset noktasında" tasvip etmediğini açıkça belirttiği "Büyük Doğu", "Sebilürreşad" gibi gazete ve mecmualarda Nur Risaleleri ve Nur Talebelerinin haklı dâvâsı ile ilgili müdafaaların ve beraat kararlarının neşrini teşvik etti. Risalelerle ve Nur talebeleriyle ilgili haberlerin çıktığı gazeteleri aldırıp okuttu. Yurt içindeki basının yanı sıra yurt dışındaki ve İslâm dünyasındaki gazetelerden İslâmî hizmetlere dair haberleri "lâhika mektupları"nın içinde neşretti.

Kısacası, 26 Mayıs 1909 (Rumi 13 Mayıs 1325 Çarşamba) tarihli Meclis-i Mebusan Zabıt Ceridesinin 706. sayfasında kıraat olunan (okunan) Divân-ı Harb-i Örfi'nin 4 Mayıs 1325 tarihli tezkeresi"ne dair Biga mebusu İsmet Arif Bey'in "beraatini"ni bildirdiği "pek mâlum, pek nâmdar" Bediüzzaman'ın "neşriyatı pek mâlum ve o kadar da şedidülmeâl (güçlü, tesirli ve izâhlı) idi..."

Yeni Asya'nın yarım asra yaklaşan, daima hakkın hatırını üstün tutup hiçbir hatıra fedâ etmeyen, haksızlığın ve hukuksuzluğa karşı asil bir dirençle mücadele eden, tâvizsiz, istikrarlı, istikametli neşriyatı, Bedüzzaman'ın "pek mâlum ve o kadar da şedidülmeâl neşriyatı"nın temel düsturuna sadâkattır.